

Van der Lubbe op de muur van Vrijplaats

Theo de With

Leiden ■ Links, activistisch, sociaal bewogen, strijdend tegen onrecht. Het gedachtegoed van Marinus van der Lubbe past in alle opzichten bij de Vrijplaats in Leiden. Sinds donderdag wordt hij dan ook geëerd met een muurschildering.

Gijs Donker klaarde de klus in drie uur tijd. In sobere kleuren schilderde hij het portret van Van der Lubbe. „Het heeft iets weg van een oude sepia foto”, zegt hij, terwijl hij een stap achteruit doet en het resultaat in zich opneemt. „Het was geen vrolijke tijd toen Van der Lubbe leefde. Daarom moest het niet in uitbundige kleuren. Bovendien past deze kleurstelling goed bij dit voormalige fabrieksgebouw.”

Conservenfabriek

De Vrijplaats is gevestigd in het monumentale pand aan de Middelste-gracht, waarin vroeger de conservenfabriek Tieleman & Dros zat. Er wordt al sinds 2012 verbouwd om het geschikt te maken voor onder meer een eetcafé, een muziekzaal, een theater en de weggeefwinkel. Vanwege de coronacrisis liggen alle activiteiten op dit moment stil. „In onze muziekzaal hebben we vier of vijf concerten gehad toen het coronavirus zijn intrede deed”, vertelt David Heijkamp, die de verbouwing coördineert.

„We hebben nu besloten om ons het komend half jaar volledig op de verbouwing van het pand te concentreren”, zegt hij. Het plan is dat alle onderdelen van de Vrijplaats begin 2021 open kunnen. „Hopelijk is er dan een coronavaccin en kunnen we gelijk volop gaan draaien.”

De schildering van Gijs Donker siert een muur van het eetcafé, dat ook dienst gaat doen als foyer van het theater. „Marinus van der Lubbe

Gijs Donker werkt aan een muurschildering van Marinus van der Lubbe in de Vrijplaats.

FOTO TACO VAN DER EB

heeft nog als arbeider hier in de fabriek van Tieleman & Dros gewerkt”, weet vrijwilliger Pascal van Meurs, die ook werkt aan een documentaire over Van der Lubbe. „Hij heeft nog geprobeerd een staking te forceren, omdat hij vond dat de arbeiders veel te weinig betaald kregen voor het werk. Hij kreeg echter

onvoldoende steun van de werkvloer. Toen is hij ontslagen en zelfs door de politie opgepakt.”

Brandstichting

Met zijn communistische en anarchistische ideeën besloot hij aan het begin van de jaren '30 naar Polen en de Sovjet-Unie te reizen. Uiteinde-

lijk is hij in 1933 opgepakt op verdenking de Rijksdag in Berlijn in brand te hebben gestoken. Hij werd door de nazi's, die toen net aan de macht waren, ter dood veroordeeld.

Gijs Donker maakte in de jaren '90 voor een tentoonstelling al eens een portret van Marinus van der Lubbe. „Zo'n schilderij is lastig te

verkoppen; dus dat heb ik destijds geschonken aan Bar en Boos, onderdeel van de Vrijplaats. Dat is de reden dat ze me nu voor deze muurschildering hebben gevraagd. Ik doe het graag, want ik koester zeker sympathie voor Van der Lubbe. Hij had mooie idealen, maar is op jonge leeftijd geslachtofferd.”